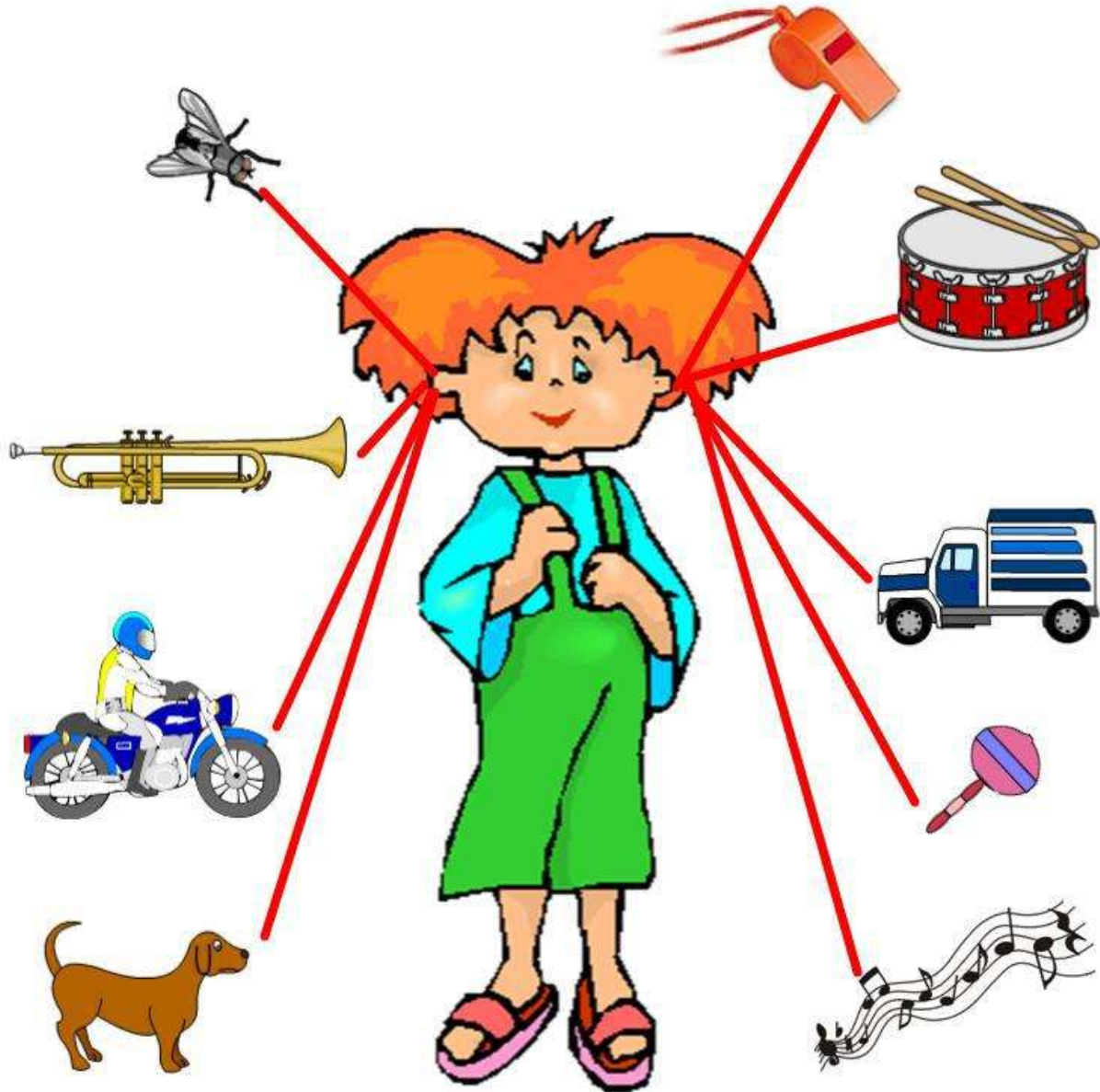

FYZIKA - 7. Zdroje zvuku

ZVUK

Člověka neustále obklopují různé zvuky. Jsou to hluky, hlasy, hudba.

Sed'te tiše, zavřete oči a poslouchajte zvuky kolem sebe.

ÚKOL:

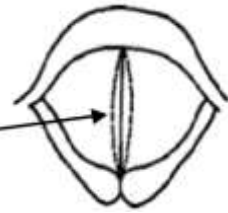
Které zvuky jsou příjemné?

Které zvuky slyšíte neradi?

FYZIKA - 7. Zdroje zvuku

VZNIK ZVUKU

Zvuk je vyvolán kmitáním předmětů.

Kmitáním našich hlasivek vychází z našich úst zvuk. K našemu uchu se dostane pomocí vzduchu. Zvuk se může šířit vzduchem, vodou, kovem, dřevem i jinými materiály.

Slyšíme zvuky slabé i hlasité.

Slabý zvuk vydává letící moucha.

Hlasitý zvuk vydává trubka.

Slyšíme zvuky vysoké i hluboké.

Vysoký zvuk slyšíme u píšťalky.

Hluboký zvuk má motor traktoru.

Zpívejte a dotkněte se svého krku. Cítíte kmitání hlasivek?

Vydejte vysoký, hluboký, slabý a hlasitý zvuk.

Ťukněte na trianql, dotkněte se lehce prsty. Co cítíte?

Napněte gumičku a rozkmitajte ji.

Přiložte ucho k desce stolu. Zaškrabejte nehtem o stůl.

Zvedněte hlavu a znovu škrabejte. Kdy se zvuk šířil lépe.

FYZIKA - 7. Zdroje zvuku

TÓNY

Zvukům, které vydávají hudební nástroje, říkáme **tóny**. Hudební nástroje mohou vydávat různé tóny. Hudba obohacuje náš život.

ÚKOL:

Zahrajte na hudební nástroje.

Pozorujte kmitání u nástroje.

Jak se jmenuje tento hudební nástroj?

OZVĚNA

Zvuk se dobře odráží od pevných hladkých překážek. V přírodě jsou to zdi a skály. Stěny a zdi musejí být od nás dostatečně daleko. Potom přichází odražený zvuk o okamžik později než naše první zvolání.

FYZIKA - 7. Zdroje zvuku

NEBEZPEČÍ HLUKU

Zvuk nás provází na každém kroku. Rádi posloucháme hudbu, zpěv ptáků nebo šumění lesa. Nepříjemné je pro nás skřípání, rány a také hlasité zvuky. Všechny nepříjemné zvuky nás unavují. Jsme-li dlouho v hlučném prostředí, můžeme si poškodit

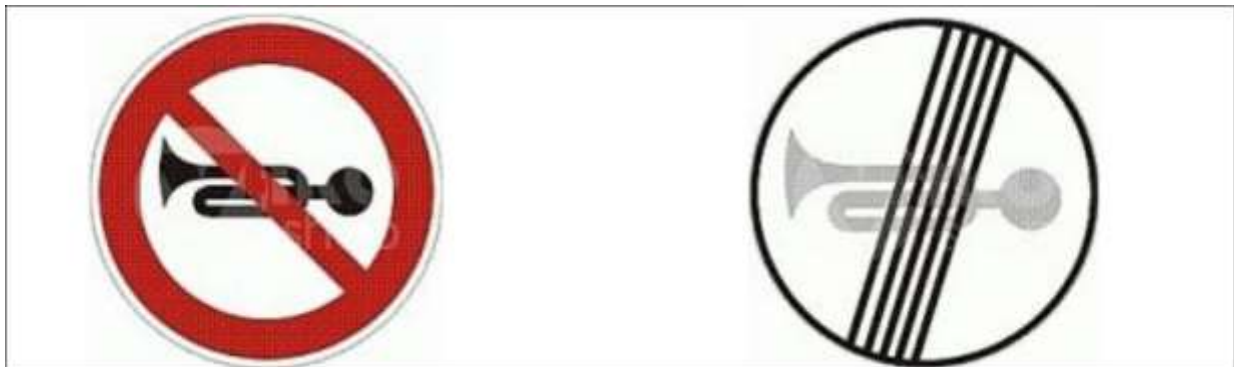
sluch. Proto se hluku vyhýbáme. Zdravý je pobyt v přírodě. Ve městech je hluku více. Jezdí zde motorová vozidla. Také my nesmíme příliš křičet, pouštět nahlas televizi nebo rádio, dupat a dělat rámus. Prostředí, ve kterém žijeme, bude tak příjemnější a zdravější.

Pracující s hlučnými stroji si chrání sluch nasazením sluchátek.

U nemocnic, domovů důchodců a škol bývají umístěny tyto značky.

Zákaz zvukových výstržných signálů. Konec zákazu zvukových výstržných signálů.

Šíření a rychlost zvuku

Zvuk se šíří **vzduchem, kapalinami i pevnými látkami.**

Pružnými pevnými látkami se zvuk šíří lépe než vzduchem.

Špatnými vodiči zvuku jsou například tkaniny, piliny, korek, plst, pěnový polystyren.

Proto pokládáme na zem koberce, dveře ordinace u lékaře jsou vyčalouněny.

Zvuk se šíří vzduchem rychlostí přibližně **1 km za 3 sekundy**

- to je asi **330 metrů za 1 sekundu**

Příklad: Když uvidíš blesk při bouřce začni pomalu počítat. Číslo ke kterému se dopočítáš než uslyšíš hrom vyděl číslem 3. Dostaneš číslo, které udává jak daleko je bouřka od tebe.

Uvidím blesk – začnu počítat – počítám než uslyším hrom – skončím počítání (napočítal jsem do dvanácti) – $12 : 3 = 4$ - bouřka je 4 km daleko.

Tam kde **není vzduch** – vzduchoprázdno, vakuum – **se zvuk nešíří.**

Učivo o zvuku je v učebnici Fyzika 7 na stránkách 55 až 60.